

zástup zakládající podle §u 39 zákona na ochranu republiky rovněž pojem veřejnosti.

Čís. 1802.

Podle článku XV. zák. z 15. května 1919, čís. 268 sb. z. a n. jsou nemocenské příspěvky, jež zaměstnavatel sráží zaměstnancům ze mzdy nebo služného, statkem jemu svěřeným.

Pojem »svěření« (§ 183 tr. zák.) nevyžaduje hmotné odevzdání věci od osoby k osobě; stačí i nepřímé propůjčení disposiční moci nad ní.

Subjektivní předpoklady skutkové podstaty zpronevěry.

(Rozh. ze dne 20. listopadu 1924, Zm I 559/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 10. června 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §u 183 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Obžalovaný byl uznán vinným zločinem zpronevěry podle §u 183 tr. zák., ježto v roce 1923 v H. částku 1.039 Kč 63 h ze mzdy dělníkům strženou jako členský příspěvek pro okresní nemocenskou pokladnu v H., tedy věci jemu svěřené, hodnoty vyšší 200 Kč za sebou zadržel a sobě přivlastnil. Dovolávajíc se důvodů zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost s hlediska tohoto důvodu, že skutková podstata zločinu, obžalovanému za vinu kladeného, není dána, přes to, že v článku XV. zákona ze dne 15. května 1919, čís. 268 sb. z. a n., jímž doplněny, pokud se týče pozměněny byly předpisy zákona ze dne 30. března 1888, čís. 33 ř. zák. o nemocenském pojištění dělníků, se praví, že »příspěvky, jež zaměstnavatel srazil zaměstnancům ze mzdy nebo služného, jsou statkem, zaměstnavateli svěřeným«. Při tom ukazuje stížnost k odůvodnění svého stanoviska na rozhodnutí bývalého zrušovacího soudu ve Vídni sb. č. 1625 a plenární rozhodnutí téhož soudu sb. č. 1646, ve kterých je vyslovena zásada, že dlužníkem okresní nemocenské pokladny ohledně zaměstnanců pojištěním povinných je zaměstnavatel a, že příspěvky, které tento u výkonu svého poštižního práva (§ 36 zák. z roku 1888) ze mzdy sráží, nejsou ve smyslu §u 183 tr. zák. statkem svěřeným. Stížnost míní, že na správnosti vývodů hořejších rozhodnutí ničeho nemění zákon čís. 268/1919 sb. z. a n., najmě citovaný článek XV. Neboť prý: 1. všechna uvedeným rozhodnutím za základ sloužící ustanovení zákona z roku 1888 zůstala až do dnes v platnosti a tudíž předpoklady těchto rozhodnutí platí i ještě dnes. 2. novella čís. 268/19 nevyslovuje, že, zaměstnavatel, jenž neodvede příspěvky pojišťovně, dopustí se zločinu podle §u 183 tr. zák. 3. ustanovení článku XV. zákona čís. 268/1919: a) jest theoretisujícím a nikoli disposičním a praktickým a b) pojmu zpronevěry podle §u 183

tr. zák. ani nezměňuje ani nedoplňuje, c) ani se nevydává za zákon trestní ani d) neprohlašuje vybrané příspěvky za »cizí statek«, zaměstnavateli svěřený.

Stížnost je bezdůvodna. ad 1. Přehlíží, že podklad, o nějž se rozhodnutí bývalého zrušovacího soudu opírají, nezůstal týmž, nýbrž doznal podstatnou změnu doplněním §u 36 zákona z roku 1888 shora citovaným článkem XV., jehož ustanovení nutí opustiti stanovisko, v rozhodnutích těch zaujaté. ad 2 a 3 a)—d). Nebylo zapotřebí, by zákon čís. 268/19 jednání druhu, o který jde, označoval přímo za zločiny zpronevěry, stačí, že v článku XV. jest vyslovena zákonná fikce, poskytující možnost, by byli trestně stíháni zaměstnavatelé, kteří, ačkoli srazili příspěvky dělníkům, nedostali své povinnosti k zaplacení těchto sražených příspěvků pokladně. Účelem článku XV. není, by pojem zpronevěry podle §u 183 tr. zák. pozměňoval, doplňoval, autenticky vykládal, vydával se za zákon trestní neb aby §u 183 tr. zák. dával nějaký obsah, jakého dosud neměl. Článkem tím má býti zjednán jen podklad, který za ostatních zákonných předpokladů umožňuje podřadění závadného, dosud však beztrestného jednání pod § 183 tr. zák. Z toho plyne, že ustanovení článku XV. není rázu pouze theoretisujícího bez jakéhokoli praktického významu. V tom, že se příspěvky, které zaměstnavatel srazil ze mzdy neb služného, prohlašují za statek zaměstnavateli svěřený, jest pojmově zároveň zahrnuto, že vybrané příspěvky jsou vůči němu statkem cizím. Stížnost uplatňuje dále, že § 183 tr. zák. stíhá zpronevěru statků, které byly obviněnému někým skutečně svěřeny, to jest do jeho opatrovnictví převedeny nebo v něm ponechány, což prý o nemocenských příspěvcích tvrditi nelze, poněvadž a) dělník nesvěřuje tyto příspěvky zaměstnavateli, nemaje podle zákona vůči zaměstnavateli na výplatu těchto příspěvků nároku ani v tom případě, že jich zaměstnavatel neodvede, a ježto b) nemocenská pokladna jich rovněž zaměstnavateli neponechává, nemajíc na tyto příspěvky vůči dělníkovi vůbec práva.

Co se týče znaku svěření, předpokládá zákon jen, že někomu byla skutečná moc disposiční nad věcí v té důvěře propůjčena, že naloží s věcí ve smyslu dosavadního oprávněného, nevyžaduje však, by hmotné odevzdání věci muselo se státi od osoby k osobě, nýbrž k propůjčení disposiční moci nad věcí může dojiti i nepřímou. Nemůže býti také podstatného rozdílu v tom, vyplatí-li zaměstnavatel dělníku mzdu, a obdrží-li z jeho ruky nemocenský příspěvek k zaplacení pokladně, neb srazí-li si zaměstnavatel příspěvek ten bez této manipulace za výslovného nebo předpokládaného souhlasu dělníkova přímo ze mzdy. Neboť v obou případech jde o věc svěřenou, v onom případě do detence (opatrování) zaměstnavatele převedenou, v tomto pak případě v jeho dosavadní detenci z vůle (oprávněného dělníka) ponechanou, v obou případech v důvěře, že s ní bude v určitém směru naloženo, to jest že příspěvek bude zaměstnavatelem pokladně odveden. Námitka stížnosti, že příspěvky, ze mzdy stržené, nebyly zaměstnavateli skutečně svěřeny, je proto bezpodstatná a má proti sobě kladný předpis zmíněného článku XV., jenž tak výslovně nařizuje. Za tohoto stavu věci netřeba se zabývati otáz-

kou, zda dělník má vůči zaměstnavateli nárok na vyplacení příspěvků v případě, že jich zaměstnavatel neodvede, což stížnost popírá a v důsledku toho ani svěření příspěvků zaměstnavateli neuznává. Neboť pro řešení tohoto případu stačí, že nepochybnou je ta stránka vzájemného poměru mezi dělníkem a zaměstnavatelem, že nemocenské příspěvky dělníkem zaměstnavateli předané neb zaměstnavatelem přímo ze mzdy sražené dlužno považovati za svěřeny. Z hořejších úvah plyne samo sebou bezpodstatnost námitky stížností ad b) uplatňované, ježto poměr svěření pozůstává právě jen mezi dělníkem a zaměstnavatelem. Bylo již naznačeno, že účelem článku XV. není skutkovou povahu Šu 183 tr. zák. měniti nebo rozšiřovati, nýbrž jen přivoditi změnu v dosavadním poměru mezi zaměstnavateli a zaměstnancem potud, že příspěvky, jež zaměstnavatel srazil ze mzdy (služného), jsou statkem, zaměstnavatelem svěřeným, jinými slovy, že zaměstnanec platí pokladně prostřednictvím: svého zaměstnavatele vlastní příspěvky, že tudíž na rozdíl od dosavadního právního stavu se jedná o peníze cizí, svěřené, které zaměstnavatel má pokladně odváděti. Snaží-li se stížnost zvrátiti náhled nalézacího soudu poukazem na to, že nedopustil by se zločinu podle Šu 183 tr. zák. zaměstnavatel, jenž by svým úředníkům a jiným zaměstnancům zůstal celé služné dlužen a při tom pokladně ničeho neplatil, že však vinným by byl zaměstnavatel, který by služné a mzdu z části zaplatil, pokladně by však zůstal dlužen, — užívá porovnání nepřiléhavého; neboť, nevyplatil-li zaměstnavatel vůbec žádné mzdy, nemohl samozřejmě ze mzdy nic sraziti. Skutková podstata zločinu podle Šu 183 tr. zák. v objektivním směru je tudíž dána.

Pokud jde o subjektivní podstatu tohoto zločinu nevyhledává se ani úmyslu, poškoditi, ani zvláštního úmyslu ziskuchtivosti, nýbrž vyžaduje se úmyslné, t. j. vědomé přivlastnění si neb zadrženi svěřených věcí. Toto zjištění subjektivní stránky zločinu zpronevěry zůstal však rozsudek nalézacího soudu dlužen, neobíraje se vůbec zjištěním vědomí hmotné protiprávnosti činu. Musilo proto býti zmatečniti stížností obžalovaného, který ústy obhájce při veřejném rodu zmatečnost rozsudku podle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. v tomto směru uplatnil, vyhověno a třeba věc vrátiti do první stolice ku doplnění a novému rozsouzení, při čemž se připomíná, že stěžovatel sám doznal, že jeho majetkové poměry byly pro něho velmi nepříznivé a, že z přípisu okresní nemocenské pokladny v H. vyplývá, že veškeré exekuce na něho ku vymožení příspěvků, o něž se jedná, vedené, zůstaly bezvyslednými.

Čís. 1803.

Ke skutkové podstatě Šu 83 tr. zák. po stránce subjektivní nevyžaduje se výslovné dohody nebo předchozí úmluvy pachatelů. Stačí, spojí-li se více lidí i bez předchozí domluvy, jako nahodilí spolupachatelé, vedení stejným úmyslem a sledující jednotný cíl, k vědomému spolupůsobení, a vzájemnou shodu a souhlasný cíl svého podnikání uvědomí si teprve v okamžiku vpádu nebo vniknutí.